

ФІЛОСОФІЯ ЕКОНОМІКИ: ПРАКСЕОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

Актуальність теми дослідження. Філософські проблеми співвідношення економічної теорії та практики, різних галузей науки між собою в Україні набувають актуальності в процесі осягнення та реагування на глобальні виклики сучасного динамічного світу. Спостерігаються дві суперечливі тенденції вирішення глобальної соціокультурної кризи. З одного боку, це намагання гармонізувати відносини між людьми шляхом переосмислення підходів до кооперації, надання нового імпульсу світовій економіці тощо, а з іншого – торгіві, релігійні та інші протистояння, які часто перетворюються на конфлікти, що отримують небажані асоціальні форми. Філософія економіки є досить молодим напрямом у вітчизняній науці. **Мета дослідження:** показ прaxeологічного значення такого наукового напрямку, як філософія економіки для вирішення герменевтичної проблеми розуміння між філософами та економістами в процесі створення ефективної соціально спрямованої моделі економічного розвитку України. **Об'єкт дослідження:** Окреслене коло проблем та закладений теоретичний фундамент для їх вирішення. **Предмет дослідження:** останні дослідження і публікації. В праці автори аналізують основні проблеми філософії економіки та зазначають, що «...філософський підхід до економічного життя передбачає висвітлення фундаментальних тенденцій і закономірностей відношень людини з природою, а також відносин людини до людини в процесі трудової діяльності» [4, с. 85]. У вступному слові до праці А. Мазаракі стверджує, що філософія економіки, «...визначаючи суспільну взаємообумовленість різних типів поділу та кооперування людської діяльності, перспективи її змін, вирішує не тільки методологічне, але й світоглядне завдання. Вона надає систему координат, «малює» картини економічної реальності, створює орієнтири, завдяки яким людська особистість може визначати «моделі» власної життєвої поведінки, створювати необхідні та різноманітні умови для свого існування та розвитку» [5, с. 8]. Розглядаючи проблему співвідношення філософії та економічної науки, С. Синяков та Е. Юрченко стверджують, що «...філософські ідеї та принципи завжди були механізмами з'єднання світогляду з змістом і методологічними елементами економічного пізнання. Філософські знання обґрунтовують ідеали і норми, онтологічні принципи економічної науки, забезпечують включення суспільноісторичних явлень в економічний контекст життя суспільства» [1, с. 154]. Одним з напрямків практичної філософії, який наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. становить особливий інтерес, є філософське осмислення економіки» [2, с. 24]. Ю. Карпенко стверджує, що розвиток суспільства «...характеризується складністю, оскільки у ньому здійснюються різні за характером і змістом види суспільної діяльності: економічна, соціально-побутова, політична, релігійна, естетична та інші, що окреслюється відповідним видом суспільних відносин, у рамках яких відбувається закономірним порядком та чи інша суспільна діяльність. Зокрема, в економічній сфері – це використання інновацій для розвитку виробничо-технологічної бази, ринку товарів і послуг, джерелом якого є соціальний капітал» [3, с. 56]. Онтологічну проблему буття української економіки чомусь намагаються вирішувати в межах спрощеної дихотомії «планова економіка»– «ринкова економіка». Вважається, що ринкова економіка упорядковує економічну сферу сучасного суспільства, а планова була притаманна попереднім етапам соціального розвитку. Хоча реально вони успішно співіснують та взаємодоповнюють одна одну. **Висновки.** В українській науці на межі філософії та економічної теорії виникає така перспективна галузь, як філософія економіки, що розглядається як складова частина прикладного філософського знання. Вона розкриває філософське розуміння змісту основних економічних категорій, які за своїм значенням виходять за сферу виключно економічної теорії. Економічна онтологія, економічна гносеологія та економічна етика є важливими її складовими. Різні економічні підходи до створення ефективної соціально спрямованої моделі економічного розвитку України засвідчують широкий спектр філософських основ, що використовують науковці для вирішення дослідницьких завдань. Економічна культура в Україні поступово позбавляється моністичності, есальтернативності, уніфікованості та відбиває перехід до децентралізованої західної моделі існування економічного простору.

Список використаних джерел

1. Синяков С. В., Юрченко Е. А. Філософія та економічна наука. Економіка та управління на транспорті. Київ: НТУ, 2016. Вип. 3. С. 154–160.
2. Ящук Т. І. Господарство як предмет аналізу в сучасній практичній філософії. Філософська думка. 2017. № 3. С. 24–40.
3. Карпенко Ю. В. Парадигма модернізації економіки: становлення та розвиток. Вісн. економічної науки України. 2017. № 1 (32). С.54–57.
4. Базилевич В. Д., Ільїн В. В. Метафізика економіки. Київ : Знання, 2007. 718 с.
5. Філософія економіки: учеб. пособ. для высш. учеб. заведений; отв. ред. С. В. Синяков. Київ: Альтерпрес, 2002. 384 с.